

**Wojewódzkie Centrum
Kultury Polskiej
"Kopernik"**

**Областной польский
культурный центр
"Коперник"**

Фото Вадима Мударисова

0-16

«Областной польский культурный центр». - Петропавловск:
ТОО «Издательство «Северный Казахстан», 2010 г. - 108 с.

ISBN 978-601-7247-26-7

Автор-составитель: В.Ю. Корнева.

Перевод на польский язык: Анна Ференц.

Редакционный совет: А.А. Крашевский, В.Ю. Корнева, А. Ференц, М.А. Тябус.

Корректор: И. Иванкина.

Дизайн и верстка: Е. Горковенко.

538575

Zadanie realizowane w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu zadań
w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2010 r.

Проект реализован по поручению Канцелярии Сената РП в рамках про-
граммы поддержки Полонии и поляков за границей в 2010 г.

ISBN 978-601-7247-26-7

© «Областной польский культурный центр», 2010
Издательство «Северный Казахстан», 2010

Северо-Казахстанская
областная библиотека
им. С. МУКАНОВА
г. Петропавловск

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Благодарности</i>	6
<i>Краткие сведения о поляках в СКО</i>	10
<i>О храме Пресвятого Сердца Иисуса</i>	18
<i>Из истории создания ОПКЦ «Коперник»</i>	24
<i>Учителя польского языка в Петропавловске</i>	28
<i>Члены совета ОПКЦ «Коперник»</i>	32
<i>ОПКЦ «Коперник» сегодня</i>	38
<i>Фестивали Польской Культуры</i>	48
<i>Выставки</i>	56
<i>Польское отделение средней школы-комплекса национального возрождения № 17</i>	68
<i>Контакты</i>	108

SPIS TREŚCI

<i>Podziękowania</i>	7
<i>Krótkie wiadomości o Polakach obwodu północnokazach- stańskiego</i>	11
<i>Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa</i>	19
<i>Z historii powstania Wojewódzkiego Centrum Kultury Polskiej „Kopernik”</i>	25
<i>Nauczyciele języka polskiego w Pietropawłowsku</i>	29
<i>Członkowie Rady Wojewódzkiego Centrum Kultury Polskiej „Kopernik”</i>	33
<i>Wojewódzkie Centrum Kultury Polskiej „Kopernik” dzisiaj</i>	39
<i>Festiwale Kultury Polskiej</i>	49
<i>Wystawy</i>	57
<i>Polska klasa Średniej Szkoły Odrodzenia Narodowego nr 17 w Pietropawłowsku</i>	69
<i>Kontakt</i>	108

БЛАГОДАРНОСТИ

Северо-Казахстанский областной польский культурный центр «Коперник» выражает сердечную благодарность ассоциации «Wspólnota Polska», посольству Республики Польша в Республике Казахстан и областному акимату за постоянную неоценимую помощь в работе центра по возрождению и развитию польского языка и культуры в СКО.

Особую благодарность ОПКЦ «Коперник» выражает:

- первому советнику, заведующему консульским отделом посольства Республики Польша в Республике Казахстан Бартошу Яблоньскому и советнику посольства Республики Польша в Республике Казахстан Павлу Ессе;

- председателю Фонда помощи польским школам на востоке им. Т.Геневича Юзефу Адамскому; предприятию строительной керамики «Марковичи СА» и Тадэушу Куну; мастерской арт-терапии в Белгорае и Дануте Мазуре; директору Дома культуры в Лукове Веславе Кубув;

- бывшим Чрезвычайным и Полномочным Послам Республики Польша в Республике Казахстан Владиславу Соколовскому и Павлу Чепляку;

- сотрудникам посольства Республики Польша в разные годы: Мэдарду Масловскому, Яну Дрожджу и Томашу Вельгомасу;

- директору Северо-Казахстанского областного музейного объединения Ирине Михайловне Паламарчук; директору Северо-Казахстанского областного музея изобразительных искусств Валентине Петровне Воробьёвой; директору областного русского драматического театра им. Н. Погодина Людмиле Николаевне Лошаковой; Владимиру Ефремовичу Шустову; камерному хору областной филармонии; вокальной группе «Мрия»; директору

PODZIĘKOWANIA

Północnokazachstańskie Wojewódzkie Centrum Kultury Polskiej „Kopernik” serdecznie dziękuje Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”, Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu i Urzędowi Obwodu Północnokazachstańskiego w Pietropawłowsku za stałą, nieocenioną pomoc w pracy Centrum służącej odrodzeniu i rozwojowi języka i kultury polskiej w obwodzie północnokazachstańskim.

Szczególną wdzięczność WCKP „Kopernik” wyraża:

- Panu Bartoszowi Jabłońskiemu - I Radcy, Kierownikowi Wydziału Konsularnego Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu, Panu Pawłowi Jessie - Radcy Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu,

- Panu Józefowi Adamskiemu - prezesowi Fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. T. Goniewicza, Panu Tadeuszowi Kunie - prezesowi Przedsiębiorstwa Ceramiki Budowlanej Markowicze S.A., Pani Danucie Mazurek - plastykowi Warsztatów Terapii Zajęciowej w Biłgoraju, Pani Wiesławie Kubów - dyrektorowi Gminnego Ośrodka Kultury w Łukowej,

- Panu Władysławowi Sokołowskiemu i Panu Pawłowi Cieplakowi – byłym Ambasadorom Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu,

- Panu Medardowi Masłowskiemu, Panu Janowi Drożdżowi i Panu Tomaszowi Wielgomasowi – byłym pracownikom Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu,

- Pani Irinie Pałamarczuk - dyrektorowi Zrzeszenia Muzeów Obwodu Północnokazachstańskiego, Pani Walentynie Worobiowej - dyrektorowi Muzeum Sztuk Plastycznych Obwodu Północnokazachstańskiego, Pani Ludmile Łoszakowej

ТОО «Биг-Бен радио NS-Петропавловск» Татьяне Юрьевне Чепухиной; преподавателям СКГУ им. М. Козыбаева Татьяне Ивановне Крашевской, Елене Владимировне Ивановой и Людмиле Александровне Гривенной; Розе Коноваленко; Гульмире Мукатаевой; учительнице польского языка Анне Ференц и всем, кто оказывал содействие в работе центра.

- dyrektorowi Rosyjskiego Teatru Dramatycznego Obwodu Północnokazachstańskiego im. N. Pogodina, Panu Włodzimierzowi Szustowowi, Kameralnemu Chórowi Filharmonii Obwodu Północnokazachstańskiego, wokalne grupie „Mrija”, Pani Tatianie Czepuchinej - dyrektorowi radia NS-Pietropawłowsk. Paniom: Tatianie Kraszewskiej, Helenie Iwanowej i Ludmile Griwiennej – wykładowczyniom Północnokazachstańskiego Państwowego Uniwersytetu im. M. Kozybajewa, Paniom: Róży Konowalenko, Gulmirze Mukatajewej, a także Pani Annie Ferenc nauczycielce języka polskiego i wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób wspomagają pracę Centrum.

КРАТКИЕ СВЕДЕНИЯ О ПОЛЯКАХ В СКО

Первыми поляками в Северном Казахстане были офицеры Ширванского и Нетебургского полков, служившие в царских войсках и прибывшие на строительство крепостей Новоишимской линии. С разрешением царского правительства доставки в Сибирь ссыльных и каторжников в Приишимье нередко поступали представители польского шляхетства, оппозиционно настроенные к России. В конце 18 века число поселенцев Северного Казахстана пополнилось за счет повстанцев, руководимых Тадэушем Костюшко и разгромленных царскими войсками.

Поляк Александр Затаевич (1868-1936), народный артист Казахской ССР, собрал 2500 фольклорных произведений казахского народа, является одним из основоположников казахской фортепианной музыки.

В феврале 1891 года правительство России утвердило решение о начале строительства Транссиба и создало специальный комитет по сооружению железнодорожной магистрали. Строительство Западно-Сибирского участка магистрали по велению императора Александра III возглавил К.Я. Михайловский.

Самый большой прилив принудительных поселенцев в Северный Казахстан произошел во второй трети 20 века. Первая волна поляков прибыла в 1936, затем - в 1937-38 и 1944 годах. Согласно рекомендации комиссии по обследованию земельных участков, для расселения депортированных поляков было решено организовать 13 точек (поселков) близ ферм Жаркуль, Алабота, Кара-Кога, Сауле, Кара-Агаш и др.

В сентябре 1936 года решением облисполкома, учитывая ходатайства местных жителей, каждой из пересе-

KRÓTKIE WIADOMOŚCI O POLAKACH W OBWODZIE PÓŁNOCNOKAZACHSTAŃSKIM

Pierwszymi Polakami w północnym Kazachstanie byli oficerowie Pułku Szyrwańskiego i Nietieburskiego, którzy służyli w wojskach carskich i przybyli tutaj budować twierdzę kolei nowoizymskiej. Z nakazu carskiego rządu deportacje zesłańców i katorżników na Syberię, w okolice Iszymu dotyczyły przedstawicieli polskiej szlachty, opozycyjnie nastawionej do Rosji. W końcu XVIII wieku liczba osadników północnego Kazachstanu powiększyła się o zesłanych w głąb Rosji powstańców kościuszkowskich rozgromionych przez carskie wojska. Jednym z nich był sławny Polak Aleksander Zatajewicz (1868-1936), późniejszy narodowy artysta Kazachskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, jeden z propagatorów muzyki fortepianowej w Kazachstanie. Oprócz tego interesował się on narodową muzyką i zapisał 2500 ludowych utworów kazachskich.

W lutym 1891 roku rząd Rosji podjął decyzję rozpoczęcia budowy kolei transsyberyjskiej i powołał specjalny komitet kolejowej magistrali. Na czele budowy zachodnio-syberyjskiej części magistrali z nakazu imperatora Aleksandra III stanął Polak, zesłaniec K. Michajłowski.

Największy przyływ przymusowych osadników w północnym Kazachstanie miał miejsce w latach trzydziestych XX wieku. Pierwsza fala Polaków przybyła w 1936 r., następnie w 1937-38 i 1944 roku. Zgodnie z zaleceniem komisji do spraw badania gruntów rolnych, Polaków umieszczono w 13 „toczach” (osiedlach) blisko kazachskich osad: Żarkul, Ałabota, Kara-Koga, Saule, Kara-Agasz i innych.

We wrześniu 1936 roku na wniosek mieszkańców „toczek” każdej z nich nadano nazwę: nr 1 - Kalinowka, nr 2 - Donie-

ленческих точек было определено название. Точка № 1 - Калиновка, № 2 - Донецкое, № 3 - Белоярка, № 4 - Подольское, № 5 - Ясная Поляна, № 6 - Вишневка, № 7 - Константиновка, № 8 - Краснокиевка, № 9 - Ново-Березовка, № 10 - Ново-Гречановка, № 11 - Зеленый Гай, № 12 - Чкалово, № 13 - Петровка.

Все прибывшие спецпереселенцы обязаны были встать на учет в районной комендатуре НКВД. Наряду с этим для осуществления административного надзора в каждом поселке был назначен комендант, у которого ежедневно в определенные часы должно было отмечаться все взрослое население поселка.

У всех прибывших документы, удостоверяющие личность, изымались. Покидать пределы поселка, согласно правилам внутреннего распорядка поселка, без санкции коменданта строго воспрещалось, вплоть до привлечения к уголовной ответственности. В исключительных случаях переселенцам выдавались справки, заменявшие удостоверение личности.

Отсутствие жилья, первые осенние заморозки, охватившие Северный Казахстан, катастрофическая нехватка продовольствия для многих ссыльных поляков закончились летальным исходом.

На 1 января 1938 года в переселенческих районах Северо-Казахстанской области численность переселенцев польской национальности составила 26 834 человека.

В конце 1944 года, по материалам ГАСКО, в Северо-Казахстанской области было более 100 поселков, в которых проживали поляки-спецпереселенцы. После завершения войны положение спецпереселенцев осталось прежним, с той лишь разницей, что с 1946 года в семьи стали возвращаться выжившие трудармейцы.

26 ноября 1948 года советским правительством был издан указ о том, что «немцы, поляки, калмыки, ингуши,

ckoje, nr 3 - Biełojarka, nr 4 - Podolskoje, nr 5- Jasna Polana, nr 6 - Wiszniowka, nr 7 - Konstantinowka, nr 8 - Krasnokijewka, nr 9 - Nowo-Bieriozowka, nr 10 - Nowo-Grieczanowka, nr 11 - Zielony Gaj, nr 12 - Czałowo, nr 13 - Pietrowka.

Wszyscy przesiedleńcy zobowiązani byli zapisać się na listę w rejonowej komendzie NKWD. Administracyjny nadzór w osiedlach sprawował wyznaczony komendant, u którego codziennie w określonym czasie musiał meldować się każdy dorosły mieszkaniec.

Wszystkie dokumenty poświadczające dane osobowe zostały skonfiskowane. Opuszczanie granic osiedla, zgodnie z przepisami wewnętrznego porządku, bez zgody komendanta było srogo wzbronione, aż do pociągnięcia do odpowiedzialności karnej. W wyjątkowych sytuacjach przesiedleńcy otrzymywali zaświadczenia, które zastępowały legitymację.

Brak mieszkania, pierwsze jesienne przymrozki typowe dla północnego Kazachstanu, katastrofalny brak żywności dla wielu zesłanych Polaków kończył się śmiercią. Przez wszystkie lata złe warunki mieszkaniowe oraz mróz były powodem wysokiej śmiertelności.

1 stycznia 1938 roku w przesiedleńczych okręgach obwodu północnokazachstańskiego liczebność przesiedleńców polskiej narodowości wynosiła 26 834 osób.

W końcu 1944 roku w obwodzie północnokazachstańskim było ponad 100 osiedli, które zamieszkiwali Polacy-przesiedleńcy. Po zakończeniu wojny położenie przesiedleńców nie zmieniło się, z tą tylko różnicą, że od 1946 roku do rodzin zaczęli wracać wcześniejsi zesłańcy, którym udało się przeżyć obozy pracy.

26 listopada 1948 roku rząd radziecki wydał dekret, na mocy którego „Niemcy, Polacy, Kałmyki, Ingusi, Czeczeńcy, Finowie, Łotysze i inni przesiedleńcy w określone okręgi przeniesieni są na wieczne czasy i że wyjazd ich z miejsc

чеченцы, финны, латыши и другие переселенцы в представленные районы переселены навечно и что выезд их с мест поселения без особого разрешения органов МВД карается каторжными работами до 20 лет».

Согласно постановлению ЦК КП(Б)К от 28 мая 1952 г. «О приеме спецпоселенцев в высшие учебные заведения» под грифом «строго секретно», следовало прекратить прием спецпоселенцев в Казахский государственный университет им. С.М. Кирова, в Алма-Атинский юридический, Казахский горно-металлургический, физкультурный и педагогический институты, а также в консерваторию. А в Казахский сельскохозяйственный, ветеринарно-зоотехнический, медицинский, Чимкентский технологический и учительские (кроме Алма-Атинского) институты принять ограниченное количество спецпереселенцев, в первую очередь коммунистов и комсомольцев, активно проявивших себя в производственной и общественной работе, но не более установленной квоты.

Только с наступлением «хрущевской оттепели» положение спецпереселенцев изменилось. Первым этапом в процессе реабилитации стало постановление Совмина СССР от 1 августа 1954 года «О снятии некоторых ограничений в правовом положении спецпереселенцев». Следующим шагом в восстановлении конституционных прав лиц польской национальности стало постановление от 17 января 1956 года «О снятии ограничений по спецпоселению с лиц польской национальности, выселенных в 1936 году из приграничных с Польшей районов Украинской ССР». Однако постановление не предусматривало ни выплаты компенсаций, ни возвращения имущества, особенно недвижимого, конфискованного при выселении, ни, тем более, возмещения морального ущерба. Кроме этого, все спецпереселенцы давали подписку о том, что они не имеют права проживать в местах, откуда были высланы.

zakwaterowania bez szczególnego pozwolenia organów NKWD podlega karze katorżniczych prac do 20 lat”.

Zgodnie z decyzją z dnia 28 maja 1952 roku „O przyjmowaniu przesiedleńców na wyższe placówki oświatowe”, pod gryfem „tajne”, zaprzestano przyjmowania przesiedleńców na Kazachski Państwowy Uniwersytet im. S. Kirowa, do Instytutu Prawniczego w Ałmacie, Górniczo-Metalurgicznego, Sportowego i Pedagogicznego, jak również do konserwatorium. Natomiast Uniwersytety: Kazachski Rolniczy, Weterynaryjno-Zootechniczny, Medyczny, Technologiczny w Szymkiencie (oprócz uniwersytetu w Ałmacie) oraz instytuty nauczycielskie mogły przyjąć ograniczoną ilość przesiedleńców, w pierwszej kolejności komunistów i komsomolców, którzy aktywnie wykazali się w produkcyjnej i społecznej pracy, lecz w ilości nie większej niż ustalona w spisie.

Dopiero z nadejściem „odwilży politycznej” za czasów Chruszczowa położenie przesiedleńców zmieniło się. „Pierwszą jaskółką” w procesie rehabilitacji była decyzja z 1 sierpnia 1954 r. „O zlikwidowaniu pewnych ograniczeń w prawnym położeniu przesiedleńców”. Następnym etapem w odbudowaniu konstytucyjnych praw osób polskiej narodowości była decyzja z 17 stycznia 1956 roku „O zdjęciu ograniczeń dotyczących miejsca zamieszkania z osób polskiej narodowości, wysiedlonych w 1936 roku z przygranicznych z Polską okręgów Ukraińskiej SRR”. Decyzja jednak nie przewidywała ani rekompensat, ani zwrotu mienia, zwłaszcza nieruchomości, konfiskowanego przy wyprowadzce, ani tym bardziej, wynagrodzenia za moralny uszczerbek. Poza tym, wszyscy przesiedleńcy podpisywali się pod oświadczeniem, iż nie mają prawa zamieszkiwać w miejscach, skąd byli wysłani.

Sam proces rehabilitacji zaczął się po podpisaniu dekretu prezydenta ZSRR z dnia 13 sierpnia 1990 roku „O odbudo-

Сам процесс реабилитации начался после подписания Указа Президента СССР от 13 августа 1990 года «О восстановлении прав всех жертв политических репрессий 20-х - 50-х годов». Закончился тернистый путь поляков к реабилитации лишь в июне 1991 года, с принятием закона о реабилитации репрессированных народов.

На сегодняшний день в Северо-Казахстанской области насчитывается самая большая диаспора поляков в Казахстане, это около 16 тысяч человек, что составляет почти половину от всей численности польской диаспоры Казахстана. Настоящая цифра объясняется тем, что многие поляки, чтобы иметь возможность учиться самим и давать достойное образование своим детям, меняли национальность.

Национальное возрождение поляков в нашей стране стало историческим фактом. Казахстанские поляки с благодарностью воспринимают Казахстан как свою Родину, где они родились, где их друзья, где могилы родителей, дедов и прадедов, где в едином народе Казахстана слились все национальные группы. Взвешенная политика руководства республики, и прежде всего ее Президента Н.А. Назарбаева, создали в стране атмосферу спокойствия, правового равенства и учета интересов всех групп населения. Поляки Северного Казахстана зарекомендовали себя как прекрасные работники на производстве и в сельском хозяйстве, квалифицированные инженеры и педагоги, врачи и научные работники.

waniu praw wszystkich ofiar politycznych represji 20- 50 lat XX wieku”.

Ciemista droga Polaków do rehabilitacji zakończyła się dopiero w czerwcu 1991 roku, wraz z przyjęciem prawa o rehabilitacji represjonowanych narodów.

W chwili obecnej w obwodzie północnokazachstańskim znajduje się największa diaspora Polaków w Kazachstanie, licząca powyżej 16 tysięcy, co stanowi około połowę całej liczby polskiej diaspory w Kazachstanie. Polaków jest zdecydowanie więcej, gdyż część osób chcąc umożliwić sobie i swoim dzieciom uzyskanie dobrego wykształcenia zmieniała narodowość.

Narodowe odrodzenie Polaków w naszym kraju stało się faktem historycznym. Polacy z Kazachstanu z wdzięcznością przyjęli Kazachstan za swoją Ojczyznę, miejsce, gdzie się urodzili, gdzie są ich przyjaciele, gdzie znajdują się groby rodziców, dziadków i pradziadów, gdzie w jednym kraju, złoży się wszystkie grupy narodowościowe.

Wyważona polityka rządu republiki i przede wszystkim jej Prezydenta - Nursułtana Nazarbajewa, stworzyła w kraju atmosferę spokoju, prawnej równości i uwzględnienia odrębności wszystkich grup narodowościowych. Polacy północnego Kazachstanu zapisali się na kartach historii jako najlepsi pracownicy w produkcji i w rolnictwie, jako wykwalifikowani inżynierowie i pedagodzy, lekarze i pracownicy naukowci.

О ХРАМЕ ПРЕСВЯТОГО СЕРДЦА ИИСУСА

Общественная жизнь членов ОПКЦ «Коперник» тесно связана с римско-католическим приходом Святой Троицы. Настоятелем прихода Святой Троицы является отец Анджей Михонь, а викарием - отец Петр Лахета. В настоящее время в Петропавловске функционируют два католических храма, но так было не всегда.

Здание римско-католического храма в городе Петропавловске построено на Вознесенском проспекте (ныне ул. Конституции Казахстана) предположительно в 1911 году на собственные средства католиков города Петропавловска и его окрестностей. В нем проводились службы и жил священник. По воскресным дням функционировала воскресная школа для обучения грамоте детей-католиков.

KOŚCIÓŁ NAJŚWIĘTSZEGO SERCA PANA JEZUSA

Działalność społeczna członków WCKP „Kopernik” ściśle związana jest z Rzymskokatolicką Parafią Świętej Trójcy. Obecnie proboszczem parafii jest o. Andrzej Michoń, a wikariuszem o. Piotr Łacheta. W Pietropawłowsku funkcjonują dwie świątynie katolickie, lecz nie zawsze tak było.

Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Pietropawłowsku, najstarsza katolicka świątynia w Kazachstanie, został zbudowany przy ul. Wozniesińskiej (obecnie ul. Konstytucji Kazachstanu) prawdopodobnie w 1911 roku, dzięki funduszom zebranych wśród katolików Pietropawłowska i okolic. W budynku odprawiane były Msze św., a w jego wyznaczonej części znajdowało się mieszkanie dla księdza. Regularnie działała szkołka niedzielna podnosząca stan piśmiennictwa wśród katolickich dzieci.

С 1928 года храм Пресвятого Сердца Иисуса был отдан под жилье партактива (в нём проживал первый секретарь обкома и его гости), а потом там размещалось музыкальное училище и, впоследствии, детский сад «Заря». После развала Советского Союза, в период всеобщей приватизации, здание передали городскому парку культуры и отдыха, который планировал разместить в нём казино. В течение трех лет члены римско-католической общины, лидером которой был А.М. Заинчковский, собирали свидетельства старожилов г. Петропавловска и его окрестностей о том, что здание по ул. Ленина, 43 действительно было церковью и в нём действительно проходили богослужения. Благодаря их активной деятельности удалось вернуть верующим единственное сохранившееся здание костела дореволюционной постройки в Казахстане.

В 2002 году реставрационные работы здания храма были завершены. И в этом же году храм был вторично освящён архиепископом Карагандинским Яном Павлом Ленгой. Символический ключ от реставрированного хра-

W 1928 roku świątynię Najświętszego Serca Pana Jezusa przejął aktyw partyjny, zamieniając ją na mieszkanie dla pierwszego sekretarza komitetu obwodu i jego gości. Następnie mieściła się tam szkoła muzyczna, a później przedszkole.

Po rozpadzie Związku Radzieckiego, w okresie powszechnej prywatyzacji, budynek został oddany Miejskiemu Parkowi Kultury i Rekreacji, który planował przekształcić go w kasyno. Wtedy rozpoczęły się starania o odzyskanie kościoła. Przez trzy lata członkowie rzymskokatolickiej wspólnoty, której liderem był Anton Zainczkowski, zbierali świadectwa najstarszych mieszkańców Pietropawłowska i jego okolic potwierdzające, że budynek autentycznie był kościołem, w którym odprawiano nabożeństwa. Dzięki ich niezwykłej aktywności i uporowi udało się zwrócić wierzącym w Kazachstanie jedyny budynek kościoła z czasów przedrewolucyjnych.

W 2002 roku wszystkie prace remontowe budynku świątyni zakończono. W tym też roku świątynia została powtórnie poświęcona przez arcybiskupa Jana Pawła Lengę. Symbo-

ма ему вручил Антон Заинчковский - главный инициатор возвращения храма верующим.

31.05.2010 католики области, нынешние потомки поляков, литовцев и немцев, собрались на торжественную службу, посвящённую предстоящему 100-летию костёла Пресвятого Сердца Иисуса. Это важное мероприятие в жизни прихода посетили высокие гости: архиепископ

Астанинский Томаш Пэта, Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Польша в Республике Казахстан Павел Чепляк; советник посольства Республики Польша в Республике Казахстан Павел Есса, настоятели приходов из Казахстана и России, сёстры-монахини и др.

После торжественной службы состоялось открытие музея памяти репрессированных католиков. Инициатором создания музея был отец Анджей Балук. Музей открыт для всех посетителей.

liczny klucz do odnowionej świątyni wręczył arcybiskupowi Anton Zainczkowski – główny inicjator odzyskania świątyni. 31 maja 2010 roku katolicy obwodu – potomkowie Polaków, Litwinów i Niemców – zebrał się na uroczystej Mszy św. poświęconej inauguracji obchodów 100-lecia Kościoła Najświętszego Serca Pana Jezusa. W tym ważnym dla parafii wydarzeniu wzięli udział znakomici goście: arcybiskup Tomasz Peta z Astany, pan Paweł Cieplak - Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu, pan Paweł Jessa - radca Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu, proboszczowie parafii z Kazachstanu i Rosji, siostry zakonne i wiele innych osób.

Po uroczystej Mszy św. odbyło się otwarcie muzeum pamięci represjonowanych katolików. Inicjatorem stworzenia takiego muzeum był o. Andrzej Bałuk. Muzeum jest otwarte dla wszystkich zainteresowanych.

ИЗ ИСТОРИИ СОЗДАНИЯ ОПКЦ «КОПЕРНИК»

Областной польский культурный центр (ОПКЦ) «Коперник» зарегистрирован 29 ноября 1996 года. У истоков его создания стояли А.А.Крашевский, Г.С.Будко, А.М.Заинчковский, А.И.Зелизецкий, Е.В.Хорольская, Н.А.Вольская и Н.В.Пекарская. Необходимость создания общества возникла давно, но страх (оставшийся от сталинских репрессий) и инертность польской диаспоры в течение 3-х лет тормозили процесс регистрации. Первым председателем ОПКЦ «Коперник» была избрана Нина Вячеславовна Пекарская.

Основным направлением деятельности центра стала культурно-просветительная работа, возрождение и культивирование польских обычаев и традиций, проведение конкурсов, развитие художественной самодеятельности и изучение польского языка.

По Уставу членом ОПКЦ «Коперник» может быть любой человек, который интересуется польским языком, культурой и историей Польши, независимо от национальности.

В 1996 создана фольклорная группа «Яскулэчки» («Ласточки»), которая активно участвует в мероприятиях, посвященных государственным и национальным праздникам Казахстана и Польши. Участники группы выезжали с концертной программой в г. Ишим (Россия, 2001 г.) и на фестиваль в г. Кокшетау - 2005 г. Группа отмечена благодарностью акима Северо-Казахстанской области в 2003 году.

Первая учительница польского языка Данута Валяшек приехала в 1997 году, и с этого времени члены польской диаспоры стали систематически изучать польский язык, традиции и культуру.

Z HISTORII POWSTANIA WCKP „KOPERNIK”

Wojewódzkie Centrum Kultury Polskiej (WCKP) „Kopernik” zostało zarejestrowane 29 listopada 1996 roku. U podstaw jego powstania stali: A. Kraszewski, G. Budko, A. Zainczkowski, A. Zieliziecki, E. Chorolska, N. Wolska i N. Piekarska. Potrzeba założenia stowarzyszenia odczuwana była od dawna, lecz strach (który pozostał po czasach represji stalinowskich) i ograniczona możliwość działania polskiej diaspory przez lata hamowały proces rejestracji. Pierwszym przewodniczącym WCKP „Kopernik” była Nina Piekarska.

Głównym zadaniem działalności Centrum stała się praca kulturalno-oświatowa, odrodzenie i pielęgnowanie polskich obyczajów i tradycji, organizacja konkursów, rozwój twórczości amatorskiej i nauczanie języka polskiego.

Zgodnie ze statutem, członkiem WCKP „Kopernik” może być każdy, kto interesuje się językiem polskim, kulturą i historią Polski, niezależnie od narodowości.

W 1996 r. przy Centrum powstała grupa folklorystyczna „Jaskółeczki”, która aktywnie bierze udział w obchodach narodowych świąt polskich jak i państwowych kazachstańskich. Członkowie grupy z programem koncertowym odwiedzili rosyjskie miasto Iszym w 2001 roku i Kokszetau w 2005 roku, biorąc udział w festiwalu tam organizowanym. Grupa otrzymała podziękowanie od akima obwodu w 2003 roku.

Pierwszą nauczycielką języka polskiego była Danuta Walaszek, która przyjechała do Pietropawłowska w 1997 roku. Od tego czasu członkowie polskiej diaspory zaczęli systematycznie uczyć się języka polskiego, poznawać tradycję i kulturę.

Выпускники школ и колледжей, изучающие польский язык и имеющие польские корни, получили возможность поступать на льготных условиях в вузы Польши, а студенты отечественных вузов при хорошей успеваемости - получать стипендию от общественных организаций Польши.

Фонд помощи польским школам на востоке им. Т. Геневича из Польши предоставил для ОПКЦ «Коперник» большую библиотеку учебной и художественной литературы на польском языке. Кроме этого – видеотеку, фонотеку и оригинальные краковские костюмы.

Областным акиматом для ОПКЦ «Коперник» предоставлен и отремонтирован кабинет в центре города. Оснащение и техническое обеспечение офиса центра при Ассамблее народа Казахстана Северо-Казахстанской области и польского класса в средней школе-комплексе национального возрождения №17 произведено за счет средств, выделенных посольством Польши в Казахстане и организацией «Вспульнота Польска».

Absolwenci szkół mający polskie pochodzenie otrzymali możliwość dostania się na korzystnych warunkach na wyższe uczelnie w Polsce, a studenci miejscowych wyższych uczelni z dobrymi wynikami nauczania osiągnęli sposobność ubiegania się o stypendia z polskich organizacji.

Fundacja Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im.T.Goniewicza przekazała z Polski na rzecz WCKP „Kopernik” duży księgozbiór na który złożyły się podręczniki i literatura piękna w języku polskim, poza tym - płyty i kasety oraz nowe stroje krakowskie.

Urząd obwodu udostępnił i wyremontował dla WCKP „Kopernik” pomieszczenie w centrum miasta. Natomiast dzięki pomocy finansowej i rzeczowej Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu i Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” gabinet Centrum przy Zgromadzeniu Narodu Kazachstanu Obwodu Północnokazachstańskiego i polska klasa w Szkole Odrodzenia Narodowego nr 17, zostały wyposażone i dostosowane do pracy.

УЧИТЕЛЯ ПОЛЬСКОГО ЯЗЫКА В ПЕТРОПАВЛОВСКЕ

**Данута
ВАЛЯШЕК**

**Магдалена
ЛАКУТА**

**Йоланта
ГАВЛИЦКА**

1997-2000 гг.: Данута Валяшек окончила факультет русской филологии.

2000-2001 учебный год: Мажена Хмель. Окончила высшую аграрно-педагогическую школу в Седлцах. Магистр педагогики.

2005-2006 учебный год: Магдалена Лакута. Окончила Католический университет в г. Люблине. Магистр русской филологии. Автор сборника по мотивам казахских сказок «Сказки из азиатских степей» на польском языке.

2006-2007 учебный год: Йоланта Гавлицка. Окончила Шлёнский университет в г. Катовицы, факультет педагогики.

2007-2008 учебный год: Веслава Жоховска. Окончила университет М.Скłodовской-Кюри в г. Люблине; Академию общественно-политических наук в Варшаве; высшую аграрно-педагогическую школу в Седлцах. Магистр русской и польской филологии, историк.

NAUCZYCIELE JĘZYKA POLSKIEGO W PIETROPAWŁOWSKU

**Веслава
ЖОХОВСКА**

**Анна
ФЕРЕНЦ**

**Марина
ТЯБУС**

1997–2000 rok: Danuta Walaszek, absolwentka filologii rosyjskiej.

2000–2001 rok: Marzena Chmiel, absolwentka pedagogiki wczesnoszkolnej Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach.

2005–2006 rok: Magdalena Łakuta, absolwentka filologii rosyjskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Autorka zbioru „Bajki z azjatyckich stepów” wydanego w języku polskim opartego na motywach kazachskich baśni.

2006–2007 rok: Jolanta Gawlicka, absolwentka pedagogiki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

2007–2008 rok: Wiesława Żochowska, absolwentka Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; Akademii Nauk Społeczno-Politycznych w Warszawie; Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach, magister filologii rosyjskiej i polskiej, historyk. Nagrody: Medal Edukacji Narodowej, Złoty Krzyż Zasługi, Złota Odznaka ZNP.

Награды: Медаль Комиссии Народного Образования, Золотой Крест Заслуги, Золотой Знак Заслуженного Учителя Польши.

2008-2011 гг.: Анна Ференц. Окончила Католический университет в г. Люблине, факультет русской филологии.

Марина Анатольевна Тябус преподаёт польский язык, традиции и культуру в польском классе школы-комплекса национального возрождения №17 с 2002 года. Образование: Щучинский педагогический колледж, специальность: воспитатель в дошкольных учреждениях и методист; Кокшетауский педагогический университет им. Ш.Ш. Уалиханова, специальность: учитель польского языка и литературы; университет М. Склодовской-Кюри в г. Люблине, гуманитарный факультет, отделение: польская филология, специализация: редакционно-медиа; методический курс «Творческие методы работы с детьми и молодёжью» (г. Варшава); методические 3-уровневые курсы центра языка и польской культуры при университете М.Склодовской-Кюри (г. Люблин). Магистр польской филологии, высшая квалификационная категория.

Награды: Медаль Комиссии Народного Образования.

Все педагоги, кроме своей основной обязанности - преподавания польского языка, активно участвуют в культурной жизни ОПКЦ «Коперник».

2008–2011 rok: Anna Ferenc, absolwentka filologii rosyjskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Marina Tiabus, absolwentka Studium Pedagogicznego w Szczucińsku o specjalności wychowanie przedszkolne i metodyczne, Pedagogicznego Uniwersytetu im. Sz. Ualiczanowa w Kokszttau o specjalności nauczyciel języka polskiego i literatury, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, wydział humanistyczny, kierunek: filologia polska, specjalizacja redaktorsko-medialna. M. Tiabus uczy języka polskiego, tradycji i kultury w polskiej klasie Szkoły Odrodzenia Narodowego nr 17 od 2002 roku. Nagrody: Medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania.

Wszyscy nauczyciele, oprócz swojego głównego zadania jakim jest nauczanie języka polskiego, aktywnie biorą udział w życiu kulturalnym polskiej diaspory.

ЧЛЕНЫ СОВЕТА ОПКЦ «КОПЕРНИК»

**Анатолий
КРАШЕВСКИЙ**

**Валентина
КОРНЕВА**

**Марина
ТЯБУС**

Председатель ОПКЦ «Коперник» - Анатолий Антонович Крашевский. Автор идеи создания центра. Член совета прихода Святой Троицы. Участник фольклорной группы «Яскулэчки» («Ласточки»).

Награды: Кавалерский Крест Ордена Заслуги Республики Польша и др.

Заместитель председателя ОПКЦ «Коперник» Валентина Юлюсьевна Корнева. Автор и куратор восьми выставок живописи, графики и декоративно-прикладного искусства, из которых три выставки международные; фотовыставки Есима Даркеева «Жизнь поляков северного региона»; выставки польского народного костюма; фестивалей польской культуры; фестивалей польского народного танца. Курирует сектор работы с репрессированными пожилыми членами общества и инвалидами.

Участник семи научно-практических конференций, три из них международные, одна республиканская и две региональные. Публикации в изданиях: Głos Polski (Казахстан); Gazeta Informacyjna (Tygodnik Polonii Zachodniej

CZŁONKOWIE RADY WOJEWÓDZKIEGO CENTRUM KULTURY POLSKIEJ „KOPERNIK”

**Сергей
КАРПОВ**

**Галина
ТАЙЛАКОВА**

**Инна
ГАБАТЕЛЬ**

Prezes WCKP „Kopernik” - Anatol Kraszewski - autor idei stworzenia Centrum, jest bardzo zaangażowany w życie polskiej diaspory. Jest członkiem Rady Parafialnej Kościoła Świętej Trójcy, należy do grupy folklorystycznej „Jaskółeczki”. Za swą działalność społeczną został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi RP.

Wiceprezes WCKP „Kopernik” - Walentyna Korniewa. Autorka i kuratorka ośmiu wystaw malarstwa, grafiki i sztuki dekoracyjno-użytkowej, z których trzy to wystawy międzynarodowe, wystawy fotograficznej Jesima Darkiejewa pt. „Życie Polaków Północnego Regionu”, wystawy polskich strojów ludowych, festiwali kultury polskiej, festiwali polskiego tańca ludowego. Odpowiada za współpracę z represjonowanymi starszymi członkami Stowarzyszenia. Jest uczestnikiem siedmiu konferencji naukowo-praktycznych, w tym trzech międzynarodowych, jednej krajowej i dwóch regionalnych. Publikacje w czasopismach: „Głos Polski” (Kazachstan),

Kanady); Gazeta «Nowa», г. Тшебница Дольно-Шлёнского воеводства; Nasze Drogі (Lwów); в сборнике материалов научно-практической конференции «Молодежь и межкультурное согласие: проблемы и перспективы»; в сборнике сведений и воспоминаний о жертвах политических репрессий «Возвращенные имена», этот сборник рекомендован как учебное пособие; в сборнике материалов V международной научно-практической конференции «Сейтеновские чтения»; в сборнике методических рекомендаций «Проведение мероприятий, направленных на развитие этнокультурных объединений»; в сборнике материалов республиканской научно-практической конференции «Козыбаевские чтения-2010» и др.

Автор сценария мини-спектакля, посвященного 70-летию депортации поляков в Казахстан, - «И яблони зацветут», который был поставлен в областном русском драматическом театре им. Н. Погодина в декабре 2006 года.

Награды: Золотой Крест Заслуги Республики Польша и др.

Член совета ОПКЦ «Коперник» Марина Анатольевна Тябус. С 2002 по 2010 гг. - лидер молодежного крыла. Участник фольклорной группы «Яскулэчки» («Ласточки») и вокально-танцевального ансамбля «Поколение». Художественный руководитель детской танцевально-хореографической группы «Польске квяты» («Цветы Польши») и вокально-танцевального ансамбля «Поколение». Автор большинства сценариев мероприятий, проводимых ОПКЦ «Коперник», соавтор сценария мини-спектакля к 70-летию депортации поляков в Казахстан «И яблони зацветут». Сыграла в нем главную героиню, дебют оказался удачным.

Публикации в изданиях: статья в книге «Развитие родных языков – основа сближения культур»; постоянно с 2006 года в журнале Głos Polski (Казахстан); Gazeta

**Нина
ВОЛЬСКАЯ**

„Gazeta Informacyjna” (tygodnik Polonii Zachodniej Kanady), gazeta „Nowa” (Trzebnica, województwo dolnośląskie), „Nasze Drogi” (Lwów), w zbiorze materiałów konferencji naukowej „Młodzież i międzyetniczna jedność: problemy i perspektywy”, w zbiorze świadectw i wspomnień o ofiarach politycznych represji „Przywrócone imiona” - zbiór rekomendowany w szkołach; w zbiorze materiałów V międzynarodowej konferencji naukowej „Сейтеновские чтения”, w poradniku

metodycznym „Przeprowadzenie przedsięwzięć, skierowanych na rozwój etnokulturowych jedności”, w zbiorze materiałów konferencji „Козыбаевские чтения-2010” i inne.

Autorka scenariusza mini spektaklu poświęconego 70-leciu deportacji Polaków do Kazachstanu „I jabłonie zakwitną” przedstawionego w grudniu 2006 roku w Rosyjskim Dramatycznym Teatrze Obwodu Północnokazachstańskiego im. Pogodina.

Nagrody: Złoty Krzyż Zasługi RP i wiele innych.

Członek Rady WCKP „Kopernik” - Marina Tiabus. W latach 2002 - 2010 - lider oddziału młodzieżowego. Członkini grupy folklorystycznej „Jaskółeczki” i zespołu wokально-танецznego „Pokolenie”. Kierownik artystyczny dziecięcej taneczno - choreograficznej grupy „Polskie Kwiaty” i zespołu wokально-танецznego „Pokolenie”. Autorka wielu scenariuszy do imprez organizowanych przez WCKP „Kopernik” m. in. współautorka scenariusza mini spektaklu z okazji 70-lecia deportacji Polaków do Kazachstanu „I jabłonie zakwitną” przedstawionego w Rosyjskim Teatrze Dramatycznym Obwodu Północnokazachstańskiego im. N. Pogodina w grudniu 2006 roku. Zagrała w nim główną rolę - występ był udany.

Informacyjna (Tygodnik Polonii Zachodniej Kanady); Gazeta «Nowa», г. Тшебница Дольно-Шлёнского воеводства; Nasze Drogi (Lwów).

Награды: Медаль Комиссии Народного Образования и др.

Члены совета ОПКЦ «Коперник» Сергей Викторович Карпов, Галина Брониславовна Тайлакова и Инна Антоновна Габатель являются участниками фольклорной группы «Яскулэчки». Кроме этого: С.В. Карпов - член совета прихода Святой Троицы, а Г.Б. Тайлакова, участница вокально-танцевального ансамбля «Поколение», активно участвует в спортивной жизни ОПКЦ «Коперник», заняла 1-е место в личном зачете по шашкам в программе областной спартакиады национально-культурных центров и обществ в 2004 году.

Член совета ОПКЦ «Коперник» Нина Андреевна Вольская ведет бухгалтерию центра.

Все члены совета ОПКЦ «Коперник» принимают активное участие в жизни польской диаспоры и во всех мероприятиях, проводимых не только центром, но и Ассамблеей народа Казахстана. Участвуют в мероприятиях, посвящённых национальным и государственным праздникам Польши и Казахстана, фестивалях и выставках. Сотрудничают со СМИ: принимали участие в съёмках телевизионных программ «Радуга»; в телевизионных фильмах о поляках СКО; в утренней телевизионной программе «Салем»; в рекламном ролике о польских фильмах, которые предоставило посольство Республики Польша в Астане для показа в г. Петропавловске, и др.

Совет центра вносит свой вклад в сохранение стабильности в обществе, межнационального и межконфессионального согласия и дружбы, в реализацию проводимой главой государства политики построения демократического Казахстана.

Publikacje jej autorstwa: artykuł w książce „Rozwój języków ojczystych - podstawa zbliżania się kultur”, artykuły w czasopiśmie „Głos Polski” (Kazachstan) od 2006 roku, w „Gazecie Informacyjnej” (Tygodnik Polonii Zachodniej Kanady), w gazecie „Nowa” (Trzebnica, województwo dolnośląskie), w „Naszych Drogach” (Lwów).

Nagrody: Medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi na rzecz kształcenia i wychowania;

Członkowie rady WCKP „Kopernik” - Sergiusz Karpow, Galina Tajłakowa, Inna Gabatel należą do grupy folklorystycznej „Jaskółeczki”.

Sergiusz Karpow jest także członkiem Rady Parafialnej Kościoła Świętej Trójcy, a Galina Tajłakowa należy do zespołu „Pokolenie”, uczestniczyła w rozgrywkach szachowych WCKP „Kopernik”, zajęła I miejsce w szablowym turnieju spartakiady obwodu ośrodków kulturalnych i towarzystw w 2004 roku.

Członek Centrum, Nina Wolska, prowadzi księgowość.

Wszyscy członkowie Rady WCKP „Kopernik” aktywnie biorą udział w życiu polskiej diaspory i angażują się we wszystkie przedsięwzięcia organizowane nie tylko przez Centrum, lecz również przez Zgromadzenie Narodu Kazachstanu. Biorą udział w świętach państwowych i religijnych Polski jak również Kazachstanu, w festiwalach, wystawach. Współpracują z mass mediami: brali udział m.in. w zdjęciach telewizyjnych do programu „Tęcza”; w filmach o Polakach, w porannym telewizyjnym programie „Salem”, reklamie polskich filmów przekazanych przez Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej w Astanie.

Rada Centrum wnosi swój wkład w zachowanie stabilności w społeczeństwie, międzynarodowej i międzywyznaniowej zgody i przyjaźni Polski i Kazachstanu.

ОПКЦ «КОПЕРНИК» СЕГОДНЯ

С января 2007 года председателем ОПКЦ «Коперник» является Анатолий Антонович Крашевский.

Основным направлением работы областного польского культурного центра «Коперник» является организация курсов изучения польского языка для молодежи и людей среднего и старшего возраста польского происхождения, а также для людей других национальностей, желающих изучать польский язык. Это дает возможность знакомиться с достижениями Польши из первоисточников, поддерживать и развивать польский язык среди польской диаспоры и передавать следующим поколениям поляков. Курсы посещают около пятидесяти человек, в широком возрастном диапазоне - от молодежи до пенсионеров. Они поделены на разные группы по уровню знания языка. Радует то, что языковые курсы посещают не только жители города Петропавловска, но и близлежащих поселков. Это говорит о том, что, кроме работы и отдыха, для членов польской диаспоры очень важно сохранить знание польского языка.

В то же время работа центра направлена не только на изучение польского языка и сохранение польских обычаев и традиций, но и воспитание у молодого поколения поляков адекватной модели поведения, способствующей поддержанию атмосферы согласия и взаимного доверия, высокой результативности в совместной деятельности. А следовательно, устранению нетерпимого отношения к людям, отличающимся не только языком общения, культурными ценностями и социальным опытом, но и присущими им антропологическими различиями. Так как именно в молодежной среде формируется тот живой

WOJEWÓDZKIE CENTRUM KULTURY POLSKIEJ „KOPERNIK” DZISIAJ

Od stycznia 2007 roku funkcję prezesa WCKP „Kopernik” pełni Anatol Kraszewski.

Praca Centrum koncentruje się wokół nauki języka polskiego przedstawicieli dorosłej polonii kazachstańskiej, ale także osób innych narodowości zainteresowanych naszym językiem i kulturą. Jego zgłębianie często staje się przepustką dla młodych Polaków z Kazachstanu do podjęcia studiów w Polsce, znalezienia pracy, zmiany swojej sytuacji. Na co

dzień praca nauczyciela języka polskiego nastawiona jest na stwarzanie warunków do poznawania języka i kultury polskiej osobom z Pietropawłowska i okolic. Na zajęcia uczęszcza średnio około 50-ciu osób w różnym wieku, od młodzieży do osób starszych, którzy podzieleni są na różne grupy pod względem poziomu znajomości języka. Zadowolające jest to, iż osoby dorosłe pomimo wielu obowiązków zawodowych chętnie biorą udział w zajęciach, które mają na celu zachowanie języka przodków i przekazywanie go następnym pokoleniom.

тип личности, который будет развиваться, доминировать и определять будущее Казахстана.

Члены ОПКЦ «Коперник» ведут огромную культурно-просветительную деятельность. Работа центра в этом направлении очень насыщена и интересна.

Налажено и закреплено сотрудничество с Петропавловским высшим военным училищем, областной библиотекой им. Сабита Муканова, Северо-Казахстанским областным музеем изобразительных искусств, Северо-Казахстанским областным историко-краеведческим музеем, Северо-Казахстанским областным русским драматическим театром им. Николая Погодина, Николаевской СШ Есильского р-на СКО, СКГУ им. Манаша Козыбаева, камерным хором областной филармонии, вокальной группой «Мрия» из а. Бесколь Кызылжарского р-на, областными и городскими средствами массовой информации (газеты, телевидение) и др.

Организовано несколько концертов хоровой духовной музыки камерного хора областной филармонии. «Отче наш» Кедрова, «Реквием» Моцарта, «Хорал» Рахмадиева, «Мадонна» Орландо Лассо, «Молитва» Екимовского, «Ave Maria» Шуберта, «Скерцо» Баха и «Лунная соната» Бетховена в исполнении лучшего камерного хора Казахстана вызывали слезы на глазах у слушателей и бурные аплодисменты.

А на рождественский концерт 2008 года не смогли попасть все желающие. Зал Северо-Казахстанской Ассамблеи народа Казахстана был полон, те, для кого не хватило кресел, слушали стоя. Впервые в Казахстане камерный хор такого уровня исполнял «коленды». На концерте присутствовали первый настоятель прихода Святой Троицы отец Збигнев Котлинский, настоятель прихода Святой Троицы отец Анджей Михонь.

Innym ważnym priorytetem działalności Wojewódzkiego Centrum Kultury Polskiej „Kopernik” jest kultywowanie polskich obyczajów i tradycji. Oprócz tego dla Centrum istotne jest kształtowanie zwłaszcza u młodego pokolenia Polaków właściwego modelu zachowania się, sprzyjającego podtrzymywaniu atmosfery zgody i wzajemnego zaufania, dobrej współpracy. To właśnie w środowisku młodzieży formułuje się ten żywy typ osobowości, który będzie się rozwijać, dominować i określać przyszłość.

Członkowie WCKP „Kopernik” prowadzą ogromną kulturalno-oświatową działalność. Praca ta jest bardzo intensywna i ciekawa. Odnowiono i wzmocniono współpracę: z Wyższą Szkołą Wojskową w Pietropawłowsku, Biblioteką im. Sabita Mukanowa, Muzeum Sztuk Plastycznych Obwodu Północnokazachstańskiego, Muzeum Historyczno-Krajoznawczym Obwodu Północnokazachstańskiego, Rosyjskim Teatrem Dramatycznym Obwodu Północnokazachstańskiego im. N. Pogodina, Szkołą Średnią w Nikołajewce, Północnokazachstańskim Państwowym Uniwersytetem im. Monasza Kozybajewa, Kameralnym Chórem Filharmonii Obwodu Północnokazachstańskiego, wokalną grupą „Mrija” z Biskula, obwodowymi i miejskimi mass mediami.

Zorganizowano kilka koncertów chóralnej muzyki religijnej w wykonaniu Kameralnego Chóru Filharmonii. Dzieła: „Ojcze nasz” Kedrowa, „Requiem” Mozarta, „Chorał” Rachmadijewa, „Madonna” Orlando di Lasso, „Modlitwa” Jekimowskiego, „Ave Maria” Szuberta, „Scherzo” Bacha i „Księżycowa sonata” Beethovena w wykonaniu chóru wywoływały łzy wzruszenia w oczach słuchaczy i burzliwe oklaski. Po raz pierwszy na bożonarodzeniowym koncercie w 2008 roku można było usłyszeć w wykonaniu tego znakomitego chóru kolędy. Koncert ten zaszczytili swoją obec-

В период с 18.12.09 по 25.02.10 по просьбе руководства центра хореограф из Польши Ян Вельгощ вел бесплатный фольклорный мастер-класс для хореографов города и области по польскому народному танцу. Шесть ведущих хореографов г. Петропавловска получили сертификаты.

22.04.10 состоялся концерт, посвящённый 200-летию великого польского композитора Ф. Шопена, в исполнении пианиста и педагога Андрея Слезко. Концерт продолжался больше запланированного времени, т.к. поклонники музыкального творчества Ф. Шопена неоднократно вызывали А. Слезко на бис.

Еще одно открытое мероприятие, посвященное 200-летию польского композитора Фридерика Шопена, - «Гений, овеянный тайной», успешно прошло в рамках программы «Неделя языков народа Казахстана» в селе Николаевке на русском и казахском языках. Это совместный проект ОПКЦ «Коперник» и Николаевской средней школы Есильского района СКО.

Два раза в год для пожилых и инвалидов устраиваются концерты, в которых участвует не только молодежь центра и учащиеся польского отделения средней школы-комплекса национального возрождения №17, также приглашаются солисты и творческие коллективы города и области.

С особым чувством члены ОПКЦ «Коперник» принимают участие в праздновании государственных праздников Республики Польша - Дня Конституции 3 мая, Дня Независимости и религиозных: Пасхи, Рождества. А также в праздновании государственных праздников Республики Казахстан: Наурыза, Дня единства народа Казахстана, Дня Конституции, Дня Независимости - с показом

nością: o. Zbigniew Kotliński - pierwszy proboszcz Parafii Świętej Trójcy i o. Andrzej Michoń – obecny proboszcz.

W okresie od 18.12.09 do 25.02.10, na prośbę kierownictwa Centrum, choreograf z Polski – pan Jan Wielgoś poprowadził bezpłatny kurs polskiego tańca ludowego dla choreografów z miasta i obwodu. Sześciu czołowych choreografów Pietropawłowska otrzymało certyfikaty ukończenia kursu.

22.04.10 odbył się koncert, poświęcony 200-leciu urodzin wielkiego polskiego kompozytora Fryderyka Chopina. Pianista i pedagog pan Andrzej Slezko wykonał utwory wielkiego Polaka. Koncert trwał dłużej niż planowano, za sprawą wielbicieli twórczości F. Chopina, którzy niejednokrotnie wywoływali A. Slezko na bis.

Jeszcze jedno otwarte przedsięwzięcie, poświęcone 200-leciu polskiego kompozytora F. Chopina pt. „Geniusz, owiany tajemnicą”, z powodzeniem odbyło się w języku rosyjskim i kazachskim w ramach „Tygodnia Języków Narodu Kazachstanu” we wsi Nikołajewka. Był to wspólny projekt WCKP „Kopernik” i szkoły średniej w Nikołajewce, w rejonie Jesińskim.

Dwa razy w roku dla osób starszych odbywają się koncerty, w których bierze udział nie tylko młodzież Centrum i uczniowie polskiej klasy Szkoły Odrodzenia Narodowego nr 17, lecz również zapraszani są soliści, zespoły twórcze z miasta i obwodu. Ze szczególnym zaangażowaniem członkowie WCKP „Kopernik” biorą udział w obchodach państwowych świąt Rzeczypospolitej Polskiej: Dzień Konstytucji 3 Maja, Dzień Niepodległości oraz religijnych: Wielkanoc, Boże Narodzenie, jak również w obchodach państwowych świąt Republiki Kazachstanu: Nauryz, Dzień Jedności Narodu Kazachstanu, Dzień Konstytucji, Dzień Niepodległości. Świątom tym towarzyszą pokazy wyrobów sztuki ludowej, narodowych gier, obrzędów, strojów ludowych i kuchni.

изделий народного творчества, предметов быта, национальных игр, обрядов, костюмов и национальной кухни.

Художественные коллективы ОПКЦ «Коперник» часто приглашают с выступлениями в организации и на мероприятия города. Взрослая фольклорная группа «Яскулэчки» («Ласточки»), исполняющая народные и патриотические песни, и детская танцевально-хореографическая группа «Польске квяты» («Цветы Польши») неоднократно были отмечены грамотами и ценными подарками.

ОПКЦ «Коперник» проведено немало совместных мероприятий самых различных форм с городским филиалом партии «Нур Отан»: заседания «круглых столов», конкурсы, выставки и фестивали дружбы.

Кроме этого, центр принимает активное участие в различных мероприятиях, проводимых Северо-Казахстанской Ассамблеей народа Казахстана, внося свой вклад в сохранение стабильности в обществе, межнационального и межконфессионального согласия и дружбы.

Активными членами общества являются: Анатолий Антонович Крашевский; Валентина Юлюсьевна Корнева; Марина Анатольевна Тябус; Инна Антоновна Габатель; Сергей Викторович Карпов; Татьяна Ивановна Крашевская; Нина Андреевна Вольская; Галина Брониславовна Тайлакова; Галина Брониславовна Загаевская; Ядвига Брониславовна Заинчковская; Екатерина Леонтьевна Капустина; Мария Ивановна Котова; Мария Фёдоровна Мацук; Франц Андреевич Мизера; Анастасия Петровна Мельникова; Юзефа Андреевна Павлухина; Римма Степановна Семирдовская; Любовь Станиславовна Сниткина; Людмила Константиновна Соловьева; Валентина Феликсовна Небывалова; Наталья Соколовская и др.

Среди новых членов общества активно участвуют в жизни центра Александр Берцович, Владимир и Ольга

Zespoły artystyczne WCKP „Kopernik” tj.: grupa dorosłych „Jaskółeczki”, wykonująca ludowe i patriotyczne pieśni oraz dziecięca grupa taneczno-choreograficzna „Polskie Kwiaty” są zapraszane na występy i uroczystości organizowane przez miasto.

Centrum angażuje się w przedsięwzięcia, organizowane przez Zgromadzenie Narodu Kazachstanu, wnosząc swój wkład w zachowanie stabilności w społeczeństwie, między narodowej i międzywyznaniowej zgody i przyjaźni.

Aktywnymi członkami stowarzyszenia są: Anatol Kraszewski, Walentyna Korniewa, Marina Tiabus, Inna Gabatel, Sergiusz Karpow, Tatiana Kraszewska, Nina Wolska, Galina Tajłakowa, Galina Zagajewska, Jadwiga Zainczkowska, Katarzyna Kapustina, Maria Kotowa, Maria Macuk, Franz Mizera, Anastazja Mielnikowa, Józefa Pawłuchina, Rimma Semirdowska, Lubow Snitkina, Ludmiła Sołowiowa, Walentyna Niebysłowa; Natalia Sokołowska i inni. Wśród nowych, zaangażowanych członków Centrum są: Aleksander Bercowicz, Olga i Włodzimierz Jaworscy, Sergiusz Tajłakow, Helena i Aleksander Metrińscy.

Członkowie WCKP „Kopernik” biorą udział w konferencjach naukowych, wydają swoje artykuły w kazachstańskich i międzynarodowych publikacjach, brali udział w nagraniach telewizyjnego programu „Tęcza”, „Salem” i innych. Okazują metodyczną i praktyczną pomoc wszystkim zainteresowanym polską kulturą, jak również tym, którzy są chętni do wzięcia udziału we wspólnych projektach.

O WCKP „Kopernik” i o Polakach w obwodzie północnokazachstańskim powstały dwa filmy telewizyjne. Niejednokrotnie o przeprowadzonych przez Centrum przedsięwzięciach wspomniano w wiadomościach telewizyjnych oraz w radiu o zasięgu regionalnym i krajowym, w gazetach i czasopismach. Za swoją działalność WCKP „Kopernik” i jego

Яворские, Сергей Тайлаков, Александр и Елена Метринские.

Члены ОПКЦ «Коперник» участвуют в научно-практических конференциях, печатаются в казахстанских и международных изданиях, принимают участие в съёмках телевизионных программ «Радуга», «Салем» и др. Оказывают методическую и практическую помощь всем желающим участвовать в совместных проектах, а также тем, кто в рамках программы «Неделя языков народа Казахстана» желает показать частичку польской культуры в своей организации.

Об ОПКЦ «Коперник» и о поляках СКО снято два телевизионных фильма. Информация о проведенных центром мероприятиях неоднократно отражалась в новостных блоках телевидения и радио муниципального, областного и республиканского значения, в газетах и журналах. Деятельность ОПКЦ «Коперник» и его активных членов отмечена благодарностями Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева, правительственными наградами Республики Польша, почетными грамотами и благодарностями акима области и акима города, дипломами посольства Республики Польша в Республике Казахстан и др.

aktywni członkowie zostali odznaczeni państwowymi nagrodami Rzeczypospolitej Polskiej, otrzymali dyplomy od Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu, podziękowania od Prezydenta Republiki Kazachstanu N. Nazarbajewa, dyplomy uznania i podziękowania akima obwodu i akima miasta.

ФЕСТИВАЛИ ПОЛЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Одним из направлений работы центра является организация фестивалей, цель которых:

- популяризация польской культуры и польского фольклорного танца в Северном Казахстане;
- привлечение к сотрудничеству с творческими коллективами ведущих специалистов культуры и деятелей искусств;
- повышение профессионального мастерства и квалификации руководителей творческих коллективов.

Каждый фестиваль польской культуры имел свою изюминку. Так, фестиваль-2003 привлек внимание общественности города спектаклем «Варшавская мелодия», который специально был поставлен Северо-Казахстанским областным русским драматическим театром им. Н. Погодина к данному мероприятию.

В 2004 году фестиваль польской культуры обрел статус регионального, т.к. участие в нем приняли творческие коллективы польских обществ из Петропавловска, Кокшетау, Вишневки, Келлеровки, Тайынши и Ясной Поляны. Активное участие в фестивале польской культуры 2004 года приняли курсанты Высшего военного училища Внутренних войск МВД Республики Казахстан. Курсанты исполняли песни на польском и казахском языках. Вместе с девушками центра танцевали «Полонез», поставленный М.Тябус. Позднее с этим танцем они выступали в г. Кокшетау на встрече польской диаспоры Казахстана с депутатами Сената Польши.

В 2006 году, к 70-летию депортации поляков в Казахстан, при поддержке акимата области в областном русском драматическом театре им. Н. Погодина был постав-

FESTIWALE KULTURY POLSKIEJ

Wojewódzkie Centrum Kultury Polskiej „Kopernik”, mając na uwadze szeroko rozumianą promocję kultury polskiej i tańca polskiego, organizuje festiwale, które kieruje do polskiej diaspory, jak również innych narodowości zamieszkujących Kazachstan.

Każdy Festiwal Kultury Polskiej był niezwykły. Festiwal w 2003 r. przyciągnął uwagę społeczności miasta spektaklem „Warszawska melodia”, który został

przygotowany przez Rosyjski Teatr Dramatyczny Obwodu Północnokazachstańskiego im. N. Pogodina specjalnie na tę okazję.

W 2004 roku Festiwal Kultury Polskiej uzyskał status regionalnego i wzięły w nim udział artystyczne zespoły polskich stowarzyszeń z Pietropawłowska, Koksztetu, Wiszniowki, Kellerowki, Tajynszy i Jasnej Polany. Wystąpili w nim również studenci Wyższej Szkoły Wojskowej Wewnętrznych Wojsk MSW Republiki Kazachstanu. Zaśpiewali oni pieśni w języku polskim i kazachskim. Razem

лен мини-спектакль «И яблони зацветут». В спектакле приняли участие актеры театра, камерный хор областной филармонии, молодежь центра и студенты СКГУ им. М. Козыбаева. Режиссером-постановщиком этих трех фестивалей является почетный деятель культуры РК и лауреат премии акима области В.Е. Шустов. Спонсорскую помощь в организации фестивалей 2003, 2004 и 2006 гг. оказали областной акимат и посольство Республики Польша в Республике Казахстан.

17.12.09 проведен первый в Казахстане фестиваль-конкурс польского фольклорного танца, посвященный Дню Независимости Республики Казахстан. В фестивале участвовали танцевальные коллективы города Петропавловска. К сожалению, из-за погодных условий (мороз 35 градусов и сильный ветер) не смогли приехать танцевальные коллективы из г. Кокшетау и г. Булаева СКО, т.к. службами ЧС было закрыто движение по автомобильным трассам. Спонсорами фестиваля-конкурса выступили посольство Республики Польша в Республике Казахстан и областной акимат. Приз первого советника, заведующего консульским отделом посольства Республики Польша в Республике Казахстан Бартоша Яблоньского получил вокально-танцевальный ансамбль «Pokolenie» (художественный руководитель Марина Тябус).

Региональный фестиваль-конкурс польского народного танца 2010 года был посвящен Дню Независимости Польши и саммиту ОБСЕ в Астане. В программе фестиваля приняли участие: ансамбль современного и народного танца «Пульс» - худ.рук. Марина Сухарева (интернат для глухих и слабослышащих детей, г. Петропавловск); детский образцово-показательный ансамбль «Дружные ребята» - худ.рук. Расима Сучкова, педагог Ботагоз Макина (ОЦТДЮ, г. Петропавловск); вокально-танцевальный

z dziewczętami z Centrum zatańczyli poloneza w choreografii M. Tiabus. Później z tym tańcem młodzi ludzie występowali w Koksztetu na spotkaniu polskiej diaspory w Kazachstanie z senatorami z Polski.

W 2006 roku w 70 rocznicę deportacji Polaków do Kazachstanu, przy wsparciu Urzędu Obwodu Północnokazachstańskiego w Rosyjskim Teatrze Dramatycznym im. N. Pogodina został wystawiony mini spektakl „I zakwitną jabłonie” według scenariusza W. Korniewej. Współautorką scenariusza i odtwórczynią głównej roli była M. Tiabus. W spektaklu wzięli udział aktorzy teatru, Kameralny Chór Filharmonii, młodzież Centrum i studenci uniwersytetu w Pietropawłowsku. Reżyserem tych trzech festiwali był zasłużony działacz kultury Republiki Kazachstanu – W. Szustow. Sponsorami festiwali w 2003, 2004 i 2006 roku byli: Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu i Urząd Obwodu Północnokazachstańskiego.

17 grudnia 2009 roku odbył się pierwszy w Kazachstanie Festiwal – Konkurs Polskiego Tańca Ludowego zorganizowany z okazji Dnia Niepodległości Republiki Kazachstanu. W festiwalu wzięły udział zespoły taneczne z Pietropawłowska. Niestety, z powodu niekorzystnej pogody (35-stopniowego mrozu i silnego wiatru) nie mogły przyjechać zespoły taneczne z Koksztetu i Bułajewo. Sponsorami festiwalu byli: Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej i Urząd Obwodu Północnokazachstańskiego. Nagrodę I radcy, kierownika Wydziału Konsularnego Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej pana Bartosza Jabłońskiego otrzymał zespół wokально-taneczny „Pokolenie” – pod kierownictwem M. Tiabus.

Regionalny Festiwal-Konkurs Polskiego Tańca Ludowego w 2010 roku poświęcony był Dniu Niepodległości Polski i Szczytowi OBWE w Astanie. Podczas festiwalu wystąpiły: Zespół Tańca Nowoczesnego i Ludowego „Puls” – kie-

ансамбль «Pokolenie» - худ.рук. Марина Тябус (ОПКЦ «Коперник» и средняя школа-комплекс национального возрождения №17, г. Петропавловск); ансамбль «Гульдер-ай» - худ.рук. Розалия Гайнанова (детский сад «Болашак», г. Петропавловск); ансамбль «Мерей» - худ.рук. Галина Рубан (1 гимназия, г. Петропавловск); фольклорный ансамбль «Поляне» - худ.рук. Людмила Суховецкая, постановщик Елена Татаринцева (г. Кокшетау); танцевальная группа «НурАлем» - худ.рук. Асем Танашибаева (аул Талшик Акжарского района СКО); вокально-танцевальный ансамбль «Stepowe kwiaty» - худ.рук. Татьяна Балахович, постановщик Ян Вельгощ (г. Кокшетау); ансамбль танца «Кызылжар» - худ.рук. Валентина Лифашина (аул Бесколь Кызылжарского района СКО); народная студия танца «Куанамын» - худ.рук. Алина Ушакова (ОЦТДЮ, г. Петропавловск).

Приз первого советника, заведующего консульским отделом посольства Республики Польша в Республике Казахстан Бартоша Яблоньского вручен детскому образцово-показательному ансамблю «Дружные ребята»;

Приз ассоциации «Wspólnota Polska» и приз зрительских симпатий получил вокально-танцевальный ансамбль «Pokolenie»;

Специальный приз фестиваля вручен ансамблю современного и народного танца «Пульс»;

Высокие оценки жюри получили фольклорный ансамбль «Поляне», вокально-танцевальный ансамбль «Stepowe kwiaty» и ансамбль «Мерей».

Народная студия танца «Куанамын» Алины Ушаковой открывала фестиваль внеконкурсным танцем «Полонез» и получила самую высокую оценку педагога-хореографа из Польши Яна Вельгоща и председателя жюри господина Бартоша Яблоньского.

rownik artystyczny M. Suchariewa (szkoła z internatem dla dzieci słabo słyszających, Pietropawłowski), dziecięcy zespół choreograficzny „Družnyje riebiata” – kierownik artystyczny R. Suczkowa, pedagog B. Makina (Centrum Twórczości Dzieci i Młodzieży Obwodu Północnokazachstańskiego, Pietropawłowski), zespół wokalny-taneczny „Pokolenie” – kierownik artystyczny M. Tiabus (WCKP „Kopernik” i Szkoła Odrodzenia Narodowego nr 17, Pietropawłowski), zespół „Guldier-aj” – kierownik artystyczny R. Gajnanowa (przedszkole „Bołaszak”, Pietropawłowski), zespół „Miorej” – kierownik artystyczny G. Ruban (Gimnazjum nr 1, Pietropawłowski), zespół folklorystyczny „Polanie” – kierownik artystyczny L. Suchowiecka, choreograf J. Tatarincewa (Koksztetu), zespół taneczny „NurAlem” – kierownik artystyczny A. Tanaszabajewa (Tałszyk), zespół wokalny-taneczny „Stepowe kwiaty” – kierownik artystyczny A. Fedurajkina, choreograf J. Wielgoś (Koksztetu), zespół tańca „Kyzylżar” – kierownik artystyczny W. Lifaszyna (Biszkul), studio tańca ludowego „Kuanamyn” – kierownik artystyczny A. Uszakowa (Pietropawłowski).

Nagrodę pana Bartosza Jabłońskiego, I radcy, kierownika Wydziału Konsularnego Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu wręczono dziecięcemu zespołowi choreograficznemu „Družnyje riebiata”, nagrodę Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” oraz nagrodę publiczności otrzymał zespół wokalny-taneczny „Pokolenie”, natomiast nagrodę specjalną otrzymał zespół tańca nowoczesnego i ludowego „Puls”.

Honorowym gościem i przewodniczącym jury na festiwalach w 2009 i 2010 roku był pan Bartosz Jabłoński, I radca, kierownik Wydziału Konsularnego Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu.

Почетный гость и председатель жюри фестивалей 2009 и 2010 гг. - первый советник, заведующий консульским отделом посольства Республики Польша в Республике Казахстан господин Бартош Яблоньски.

Спонсорскую помощь фестивалю-конкурсу 2010 года оказали ассоциация «Wspólnota Polska» и посольство Республики Польша в Республике Казахстан.

Проект был реализован по поручению Канцелярии Сената Республики Польша в рамках программы поддержки Полонии и поляков за границей в 2010 году.

Sponsorzy festiwalu w 2010 roku to: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” i Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu.

Festiwal zrealizowano w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2010 r.

ВЫСТАВКИ

ОПКЦ «Коперник» занимается организацией выставок различных направлений, цель которых - популяризация истории, литературы, искусства и традиций среди молодого поколения поляков, а также приобщение к польской культуре всех этносов, проживающих в Казахстане. Проведенные выставки имели различные статусы: городские, областные, республиканские и международные.

29.11.2003. В фойе областного русского драматического театра им. Н.Погодина демонстрировалась выставка художественных работ Евгении Печерской и выставка фоторабот Есима Даркеева «Жизнь поляков северного региона».

11.07.-12.08.2004. Мини-выставка художественных работ Любови Левицкой (в помещении Северо-Казахстанской областной Ассамблеи народа Казахстана).

23.10.2004. Совместно с Северо-Казахстанским областным музеем изобразительных искусств к Дню Республики Казахстан открыта выставка художественных работ и пластики художников, имеющих польские корни. Были выставлены работы В.И. Гачинского, В.В. Гачинского, Е. Печерского, В.Оржеховского и юной, но перспективной художницы Любы Левицкой. В концертной программе на открытии выставки прозвучали произведения польских авторов, а также песни и кюи казахского народа, собранные А. Затаевичем, со дня рождения которого в 2004 году исполнилось 135 лет. Выставку посетил 1-й секретарь посольства Республики Польша в Республике Казахстан Марэк Сандулович.

1.02.2005. Совместно с Северо-Казахстанским областным музеем изобразительных искусств организована выставка художественных работ и пластики В.И. Гачин-

WYSTAWY

Wojewódzkie Centrum Kultury Polskiej „Kopernik” w Pietropawłowsku zajmuje się organizacją bardzo wielu wystaw, których celem jest propagowanie, szczególnie wśród młodego pokolenia Polaków, historii, literatury, sztuki i tradycji polskiej. Promocja kultury polskiej skierowana jest również do przedstawicieli wszystkich innych narodów mieszkających w Kazachstanie. Wystawy mają zasięg nie tylko wojewódzki, krajowy, ale także międzynarodowy.

29 listopada 2003 r. w foyer Rosyjskiego Teatru Dramatycznego im. N. Pogodina zaprezentowana została wystawa prac artystycznych Eugenii Pieczerskiej i wystawa fotograficzna „Życie Polaków Północnego Regionu” Jesima Darkiejewa.

Od 11 lipca do 12 sierpnia 2004 roku była prezentowana mini wystawa prac artystycznych Lubowi Lewickiej w sali Zgromadzenia Narodu Kazachstanu Obwodu Północnokazachstańskiego.

23 października 2004 roku z okazji Dnia Republiki Kazachstanu wspólnie z Muzeum Sztuk Plastycznych Obwodu Północnokazachstańskiego otwarta została wystawa prac artystów malarzy polskiego pochodzenia. Prace prezentowali: W. Gaczyński, E. Pieczerski, Orżekowski, a także młoda, utalentowana artystka Luba Lewicka. Podczas otwarcia wystawy zabrzmiały utwory polskich kompozytorów, jak również kazachskie pieśni ludowe, zebrane przez A. Zatajewicza (w 135. rocznicę jego urodzin). Wśród zwiedzających wystawę był pierwszy sekretarz Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu, pan Marek Sandułowicz.

1 lutego 2005 roku wspólnie z Muzeum Sztuk Plastycznych zorganizowana została ekspozycja prac artystycznych i plastycznych W. Gaczyńskiego. Na jej otwarcie, specjalnie

ского. На открытие выставки специально для 75-летнего именинника с концертом приехала вокальная группа «Подольянки» из села Ясная Поляна (члены ОПКЦ «Коперник»). Выставка работала весь февраль.

11.04.2006. Совместно с областной библиотекой им. С. Муканова организована выставка творчества Адама Мицкевича. Открытие выставки посетил Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Польша в Республике Казахстан Владислав Соколовский с супругой.

25.02.2008. Совместно с областным историко-краеведческим музеем была открыта первая в Казахстане выставка народных костюмов регионов Польши. В экспозиции были представлены костюмы 39 регионов Польши. Выставлялись польские народные костюмы, принадлежащие ОПКЦ «Коперник», и около 50-ти планшетов с костюмами, аксессуарами и видами вышивок. Кукол в польских народных костюмах для оформления этой выставки изготовили дети изостудии ОЦТДЮ и театра моды «Томирис» под руководством Натальи Юрьевны Козловской. В концертной программе на открытии выставки участвовали детская вокально-танцевальная группа «Стокротки» и вокальный ансамбль «Яскулэчки». Открывать выставку прибыл руководитель консульского отдела посольства Республики Польша в Республике Казахстан Томаш Вельгомас. Выставка работала до 15.03.08.

29.05.2008. Выставка кукол «Игрушки наших бабушек и дедушек» переросла из разряда городского мероприятия в разряд областного, так как в ней пожелали участвовать и представители районов. В экспозиции участвовало около 150 работ 77 авторов из Петропавловска и Северо-Казахстанской области. Спонсором данного мероприятия выступил городской филиал партии «Нур Отан», за что большая благодарность сотрудникам филиала Т.Ю. Чепу-

dla 75-letniego jubilata, z koncertem przyjechała wokalna grupa „Podolanki” ze wsi Jasna Polana (członkowie WCKP „Kopernik”). Wystawę można było zwiedzać przez cały miesiąc luty.

11 kwietnia 2006 roku wspólnie z Biblioteką im. Z. Mukanowa Obwodu Północnokazachstańskiego zorganizowano wystawę twórczości Adama Mickiewicza. Wernisaż zaszczycił swoją obecnością ówczesny Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu pan Władysław Sokołowski z małżonką.

25 lutego 2008 roku we współpracy z Muzeum Historyczno-Krajoznawczym Obwodu Północnokazachstańskiego została otwarta pierwsza w Kazachstanie wystawa polskich ludowych strojów regionalnych. W ekspozycji przedstawiono stroje z 39 regionów Polski. Zaprezentowano polskie stroje ludowe, należące do WCKP „Kopernik” i około 50 plansz ze strojami, dodatkami i rodzajami haftów. Lalki w polskich strojach narodowych przygotowały dzieci ze studia Domu Kultury i Teatru Mody „Tomiris” pod kierunkiem N. Kozłowskiej. Podczas otwarcia wystawy wystąpiła ze swoim programem dziecięca grupa wokально-taneczna „Stokrotki” i zespół wokalny „Jaskółeczki”. Gościem honorowym wystawy był pan Tomasz Wielgomas, kierownik Wydziału Konsularnego Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu. Wystawę można było podziwiać do 15 marca 2008 roku.

29 maja 2008 roku miejska wystawa lalek zatytułowana „Zabawki naszych dziadków” stała się obwodowym przedsięwzięciem kulturalnym ze względu na biorących w niej udział przedstawicieli z różnych rejonów obwodu. Na ekspozycji było około 150 prac 77 autorów z Pietropawłowska i obwodu północnokazachstańskiego. Sponsorem przedsięwzięcia była miejska filia partii Nur-Otan. Podziękowania

хиной и Р.У. Коноваленко. Выставка пользовалась огромной популярностью и работала в течение пяти месяцев. Такой посещаемости не имела ни одна выставка в истории музея изобразительных искусств.

19.12.2008. В международной выставке «Моей души коснулся ангел» приняли участие 240 авторов, которые представили более 250 работ. Это свободные художники, педагоги, учащиеся и студенты учебных заведений Северо-Казахстанской области. Также были работы из других регионов Казахстана и Польши. Цель выставки наиболее точно отражает высказывание Мориса Метерлинка: «Чрезвычайно мало нужно для того, чтобы ободрить красоту в чьей-либо душе. Спящих ангелов легко разбудить...». В концертной программе на открытии выставки участвовали: Анастасия Крутько - солистка вокальной группы «Яскулэчки»; София Рябова и Сергей Климушин - ученики польского класса средней школы-комплекса национального возрождения (ШКНВ) №17, преподаватель М.А.Тябус; поэт, профессор СКГУ Валерий Любушин.

Выставка имела успех у населения и гостей города и области. Помощь в организации выставки оказали: посольство Республики Польша в Республике Казахстан; настоятель прихода Святой Троицы отец Анджей Михонь.

22.05.2009. В международной выставке-конкурсе авторской открытки «Сердечно поздравляем Вас...» приняли участие 152 автора, представившие более 400 работ. 42 работы - из г. Белгорая (Польша), две работы - из Акмолинской области, остальные - из г. Петропавловска и СКО.

Спонсорами этой выставки выступили: посольство Республики Польша в Республике Казахстан; ТОО «Биг-Бен радио NS-Петропавловск»; семья Г. Маттеини (Ита-

za pomoc w organizacji przedsięwzięcia należą się współpracownikom filii T. Czepuchinej i R. Konowalenko. Wystawa cieszyła się ogromną popularnością i była otwarta przez pięć miesięcy. Taką frekwencją i zainteresowaniem nie cieszyła się dotychczas żadna inna ekspozycja.

19 grudnia 2008 roku w międzynarodowej wystawie pt. „Moją duszę dotknął anioł” wzięło udział 240 autorów. Wolni artyści-malarze, pedagodzy, uczniowie i studenci placówek oświatowych z obwodu zaprezentowali ponad 250 prac. Wśród prezentowanych znalazły się także prace artystów z innych regionów Kazachstanu, a nawet z Polski. Cel wystawy najbardziej odpowiednio wyraża wypowiedź Morisa Maeterlincka: „Nadzwyczaj mało trzeba do tego, by wlać otuchę piękna w czyjąś duszę. Śpiące anioły lekko rozbudzić...”. W koncercie inauguracyjnym wystawę udział wzięli: A. Krutko – solistka wokalne grupy „Jaskółeczki” (WCKP „Kopernik”), Z. Riabowa i S. Klimuszyn – uczniowie polskiej klasy Szkoły Odrodzenia Narodowego nr 17 (nauczyciel M. Tiabus) oraz poeta, profesor uniwersytecki W. Lubuszyn.

Wystawa cieszyła się popularnością wśród mieszkańców, gości miasta i obwodu. Pomoc w organizacji wystawy okazali: Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu oraz proboszcz Parafii Świętej Trójcy- o. Andrzej Michoń.

„Serdeczne życzenia ...” to tytuł międzynarodowej wystawy-konkursu na pocztówkę, która to otwarta została 22 maja 2009. Swoje prace zaprezentowali twórcy z Polski (Biłgoraj), obwodu akmolińskiego oraz Pietropawłowska i okolic. W sumie podziwiać można było 400 prac 152 autorów.

Sponsorami tej wystawy byli: Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu, radio NS-Pietropawłowsk, rodzina G. Matteini (Włochy), członkowie sto-

лия); ОО «Ассоциация деловых женщин СКО»; ассоциация бывших комсомольских работников «Одад» и др.

Открытие выставки посетили Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Польша в Республике Казахстан Павел Чепляк и советник посольства Республики Польша в Республике Казахстан Павел Есса.

18.12.2009. Областной польский культурный центр «Коперник» совместно с областным музеем искусств г. Петропавловска организовал международную выставку-конкурс «Философия искушения».

В выставке-конкурсе участвовали: свободные художники из Польши, Италии, Астаны; преподаватели изобразительного искусства школ города и области; кафедра «Дизайн» и многопрофильный колледж СКГУ им. М.Козыбаева; колледж СКУ и изостудия ОЦТДЮ; колледж искусств; ГККП «Художественный лицей-клуб «ЮНЕСКО».

Открытие выставки посетили: первый советник, заведующий консульским отделом посольства Республики Польша в Республике Казахстан Бартош Яблоньски; настоятель прихода Святой Троицы отец Анджей Михонь; заведующий секретариатом областной Ассамблеи народа Казахстана Валерий Евдокименко.

Спонсорскую помощь в организации международной выставки-конкурса оказали: областной акимат, посольство Республики Польша в Республике Казахстан и предприятие строительной керамики (п. Марковичи, Польша).

1.06.2010 в областном музее искусств города Петропавловска открылась областная выставка-конкурс художественных работ (живопись, смешанные техники, пластика и др.), посвященная 200-летию великого польского

warzyszenia byłych komsomolskich pracowników „Odad”, stowarzyszenia bizneswoman obwodu i inni.

Na otwarciu wystawy byli obecni: pan Paweł Cieplak – Nadzwyczajny i Pełnomocny Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu oraz pan Paweł Jessa – radca Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Astanie.

18 grudnia 2009 roku Wojewódzkie Centrum Kultury Polskiej „Kopernik” wspólnie z Muzeum Sztuk Plastycznych w Pietropawłowsku zorganizowało międzynarodową wystawę-konkurs pt. „Filozofia pokusy”. Wernisaż wystawy zaszczylicili swoją obecnością: pan Bartosz Jabłoński, I radca, kierownik Wydziału Konsularnego Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu, ojciec Andrzej Michoń - proboszcz parafii „Świętej Trójcy”, pan Walerij Jewdokimienko kierujący sekretariatem Zgromadzenia Narodu Kazachstanu.

W wystawie-konkursie wzięli udział: „wolni” artyści-malarze z Polski, Włoch, Kazachstanu, wykładowcy sztuk plastycznych szkół miasta i obwodu, przedstawiciele katedry „Wzornictwa” i wieloprofilowego College im. M. Kozybajewa, Studio Domu Kultury, College sztuk, uczniowie klubu UNESCO działającym przy Liceum Artystycznym.

Pomoc w organizacji międzynarodowej wystawy-konkursu okazali: Urząd Obwodu Północnokazachstańskiego, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu i Zakład Ceramiki Budowlanej S.A. (Markowicze, Polska).

1 czerwca 2010 roku w Muzeum Sztuk Plastycznych w Pietropawłowsku otwarta została wystawa-konkurs poświęcona 200. rocznicy urodzin wielkiego polskiego kompozytora Fryderyka Chopina, pod tytułem „Kolory w muzyce Chopina”. Podziwiać można było prace artystów różnych sztuk plastycznych, m.in. malarstwa, techniki mieszanej, plastyki i in.

композитора Фридерика Шопена. Тема выставки - «Краски в музыке Шопена».

Открытие выставки посетили высокие гости: Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Польша в Республике Казахстан Павел Чепляк и советник посольства Республики Польша в Республике Казахстан Павел Есса.

Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Польша в Республике Казахстан Павел Чепляк вручил директору областного музейного объединения И.М. Паламарчук и директору областного музея искусств В.П. Воробьевой почетный знак Министерства культуры Польши «Заслуженный для Культуры Польши». Таковую награду в Казахстане имеют всего несколько человек.

В концертной программе звучали произведения Ф. Шопена в исполнении пианиста и педагога А.А. Слезко.

В выставке-конкурсе участвовали: ГKKП «Художественный лицей-клуб «ЮНЕСКО»; Городская классическая гимназия; Мамлютская школа искусств; колледж СКУ и изостудия ОЦТДЮ; школа-комплекс эстетического воспитания № 8; школа искусств «Жас дарын»; художественная школа современного творчества; ШКНВ №17; кафедра «Дизайн» и многопрофильный колледж СКГУ им М. Козыбаева; школа искусств №1; специальная коррекционная школа-интернат; лицей №1; комплекс «колледж искусств - школа-интернат одаренных детей музыкально-эстетического профиля».

Кроме этого, в период 2004-2010 гг. совместно с Северо-Казахстанским областным историко-краеведческим музеем были проведены:

а) выставка художественных работ В.И. Гачинского, В.В. Гачинского (живопись, графика, пластика);

Otwarcie wystawy zaszczytlił swoją obecnością niezwykle goście: pan Paweł Cieplak - Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Kazachstanu, pan Paweł Jessa - radca Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Astanie.

Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej, pan Paweł Cieplak wręczył paniom: I. Pałamarczuk, dyrektorowi Związku Muzeów Obwodu Północnokazachstańskiego i W. Worobiowej, dyrektorowi Muzeum Sztuk Plastycznych, odznaki honorowe „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Jest to odznaczenie, które w Kazachstanie otrzymało zaledwie kilka osób.

W programie koncertowym zabrzmiały utwory F. Chopina, w wykonaniu pianisty i pedagoga A. Slezko.

W wystawie-konkursie wzięli udział: Artystyczne liceum-klub „UNESCO”; Miejskie Gimnazjum Klasyczne, Szkoła Artystyczna w Mamlutce, College Północnokazachstańskiego Państwowego Uniwersytetu i Centrum Twórczości Dzieci i Młodzieży Obwodu Północnokazachstańskiego, Zespół Szkół nr 8; Szkoła Artystyczna „Żas daryn”; Artystyczna Szkoła Twórczości Nowoczesnej, Szkoła Odrodzenia Narodowego nr 17, katedra „Wzornictwa” i wieloprofilowy College Północnokazachstańskiego Państwowego Uniwersytetu im. M. Kozybajewa, Szkoła Sztuk nr 1, Specjalna korekcyjna szkoła z internatem, Liceum nr 1, Zespół College Sztuk artystycznych– szkoła z internatem dla utalentowanych dzieci o profilu muzyczno-estetycznym.

Ponadto w latach 2004–2010 Centrum przy współpracy z Muzeum Historyczno-Krajoznawczym Obwodu Północnokazachstańskim było organizatorem następujących wystaw:

- prac artystycznych W. Gaczyńskiego, (malarstwo, grafika, plastyka W. Gaczyńskiego),
- wystawy „Wieniec przyjaźni” (polskie narodowe stroje, przedmioty użytkowe),

б) выставка «Венок дружбы» (польские народные костюмы, предметы быта);

в) выставка «Краковский костюм»;

г) выставка «Предметы быта славянских и других культур СКО»;

д) интерактивное мероприятие для школьников «Бабушкин сундук».

Почти все выставки освещались городскими, областными и республиканскими СМИ (газеты, телевидение, радио) и имели позитивную оценку.

- wystawy „Strój krakowski,
- wystawy „Przedmioty codziennego użytku słowiańskich i innych kultur obwodu”,
- wystawy interaktywnej dla uczniów „Kufel babci”.

Prawie wszystkie wystawy cieszyły się ogromnym zainteresowaniem miejskich, obwodowych i republikańskich mass mediów (gazety, telewizja, radio), które promowały działalność wystawienniczą Centrum.

ПОЛЬСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ ШКОЛЫ-КОМПЛЕКСА НАЦИОНАЛЬНОГО ВОЗРОЖДЕНИЯ №17

В Петропавловске одной из первых в Казахстане открыта средняя школа-комплекс национального возрождения №17, в которой молодое поколение наряду с возрождением языка развивает другие формы культурной жизни, такие как празднование народных и религиозных праздников, выступления танцевальных и вокальных групп. Дети, обучающиеся в польском классе, активно участвуют в общественно-культурной жизни города, проведении государственных праздников Казахстана и знаменательных дат, в проведении мероприятий, посвящённых польским национальным праздникам. Задача школы - приобщение детей к истокам их родного национального духа, воспитание бережного отношения к своей истории и языку, к восприятию духовных ценностей других народов.

Учитель польского языка и литературы Марина Анатольевна Тябус глубоко знает свой предмет и владеет методикой преподавания современного урока, разработала авторские программы по обучению, утверждённые Северо-Казахстанской Ассамблеей народа Казахстана. Основной целью обучения считает формирование коммуникативной компетенции, что тесно связано со страноведческой, лингвистической, а также культуроведческой компетенцией. М.А. Тябус - единственный учитель в Республике Казахстан, награжденный Медалью Комиссии Народного Образования Республики Польша. Это польское ведомственное отличие, которое присваивается ми-

POLSKA KLASA SZKOŁY ODRODZENIA NARODOWEGO NR 17

W Pietropawłowsku została otwarta jedna z pierwszych w Kazachstanie Szkół Odrodzenia Narodowego nr 17, w której młode pokolenie, na równi z nauką języka, angażuje się w inne formy życia kulturalnego, takie jak obchody narodowych i religijnych świąt, występy grup tanecznych i wokalnych. Dzieci uczące się w polskiej klasie aktywnie biorą udział w społeczno-kulturalnym życiu miasta, uczestniczą w państwowych świętach Kazachstanu i obchodach ważnych rocznic, w przeprowadzaniu przedsięwzięć poświęconych polskim świętom narodowym. Zadanie szkoły to zapoznanie uczniów z kulturą i tradycją ojczyzny ich przodków.

Marina Tiabus, nauczyciel języka polskiego i literatury, dogłębnie poznała swój przedmiot i współczesną metodykę nauczania, opracowała autorskie programy do nauki tych przedmiotów, zatwierdzone przez Zgromadzenie Narodu Kazachstanu. Za podstawowy cel nauczania uważa formowanie komunikatywnej kompetencji, co jest mocno związane z kompetencją krajoznawczą, lingwistyczną, jak również kulturoznawczą. Marina Tiabus, to jedyny nauczyciel w Republice Kazachstanu nagrodzony Medalem Komisji Edukacji Narodowej – polskim odznaczeniem, które przyznaje Minister Oświaty Narodowej za szczególne zasługi w nauce i wychowaniu dzieci i młodzieży oraz wybitną działalność w dziedzinie kształcenia.

Skuteczność pracy Mariny Tiabus potwierdzają wysokie miejsca jej uczniów w miejskich, obwodowych, regionalnych, krajowych i w międzynarodowych konkursach języka polskiego, muzyki i choreografii.

нистром национального образования за особые заслуги в обучении и воспитании детей и молодежи, выдающуюся деятельность в области народного образования.

Результативность работы Марины Анатольевны подтверждают призовые места ее учеников в городских, областных, региональных, республиканских и международных конкурсах польского языка, музыки и хореографии. Многие из учеников Марины Анатольевны обучались и обучаются в вузах Польши.

Занятия в польском классе проходят факультативно, 4 раза в неделю, всего 21 час. Дети обучаются в две смены, средняя посещаемость 28 учеников, возраст от пяти до двадцати трёх лет. В программе обучения: польский язык и литература; страноведение; музыка; хореография; развитие речи; обучение грамоте; труд; рисование и казахский язык.

В сентябре 2010 года М.А. Тябус с учащимися побывала в Польше по международному обмену учащимися в г. Тшебница, регион Дольного Шлёнска на юго-западе Польши. Приглашающая сторона - гимназия № 1, г. Тшебница. Организаторами поездки с польской стороны выступили учитель русского языка, библиотекарь гимназии № 1 госпожа Алиция Стренк-Творек и член Общества Любителей Тшебницкой Земли господин Антоний Чвирко.

Учащиеся польского класса ШКНВ №17 продемонстрировали не только прекрасное знание польского языка, литературы и фольклора, но и проявили себя настоящими патриотами Республики Казахстан. Видеопрезентация о Казахстане и концертная программа на польском, казахском и русском языках была тепло принята зрителями. Особенно была отмечена фольклорная часть концерта, представляющая народные танцы десяти национальных

Wielu uczniów Mariny Tiabus studiowało i studiuje na wyższych uczelniach w Polsce.

Lekcje języka polskiego w Szkole Odrodzenia Narodowego nr 17 są fakultatywne i odbywają się cztery razy w tygodniu na dwie zmiany, ogółem 21 godzin. Na zajęcia przychodzi osoby w wieku od 5 do 23 lat. W programie zajęć jest: język polski, literatura, nauka pisania, czytania i mówienia, wiedza o Polsce, muzyka i choreografia.

We wrześniu 2009 roku Marina Tiabus wraz z uczniami była w Polsce, w Trzebnicy, w województwie dolnośląskim, w ramach międzynarodowej wymiany uczniów. Stroną zapraszającą było Gimnazjum nr 1 w Trzebnicy. Inicjatorami wyjazdu ze strony polskiej byli: pani Alicja Stręk-Tworek - nauczycielka języka rosyjskiego, bibliotekarz gimnazjum nr 1, pan Antoni Ćwirko - członek Towarzystwa Miłośników Ziemi Trzebnickiej. Uczniowie klasy polskiej Szkoły Odrodzenia Narodowego nr 17 zaprezentowali nie tylko przepiękną znajomość języka polskiego, literatury i folkloru, a także okazali się prawdziwymi patriotami Republiki Kazachstanu. Prezentacja multimedialna o Kazachstanie i program artystyczny w języku polskim, kazachskim i rosyjskim wzruszył i zachwycił widzów. Zwłaszcza wyróżniono część koncertu, opartą na folklorze, przedstawiającą tańce ludowe dziesięciu diaspor mieszcących się w Szkole Odrodzenia Narodowego nr 17.

Aktywnymi uczniami tej szkoły są: Anastazja Krutko, Andrzej Zataj, Wadim Sokołowski, Sergiusz Klimuszyn, Olga Minczogło, Katarzyna Metrińska, Daria Jagowdik, Julia Bagińska, Anastazja Didik, Eugeniusz Bercowicz i inni.

отделений средней школы-комплекса национального возрождения №17.

Активными учащимися являются Анастасия Крутько, Андрей Затай, Вадим Соколовский, Сергей Климушин, Ольга Минчогло, Екатерина Метринская, Дарья Яговдик, Юлия Багинская, Анастасия Дидик, Евгений Берцович, София Рябова, Николай Карташов и др.

О храме Пресвятого Сердца Иисуса

Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa

Z historii powstania Wojewódzkiego Centrum Kultury
Polskiej „Kopernik”

Z historii powstania Wojewódzkiego Centrum Kultury
Polskiej „Kopernik”

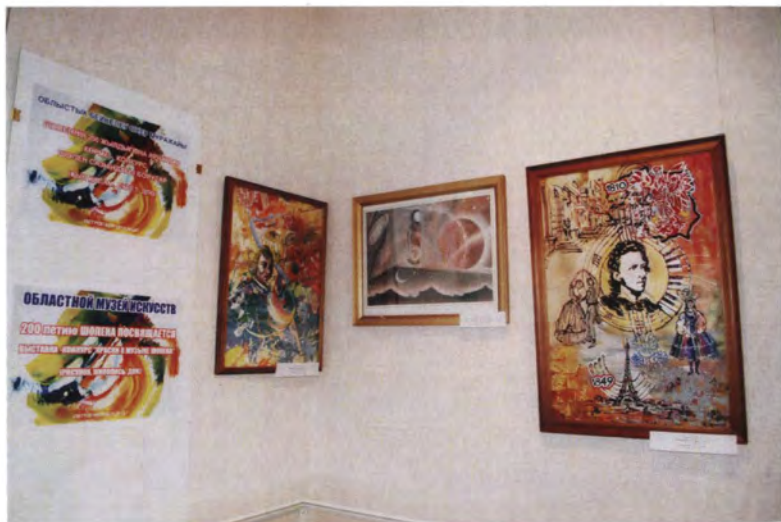

Польское отделение школы-комплекса
национального возрождения № 17

Polska klasa Szkoły Odrodzenia Narodowego nr 17
w Pietropawłowsku

Польское отделение школы-комплекса
национального возрождения № 17

Polska klasa Szkoły Odrodzenia Narodowego nr 17
w Pietropawłowsku

Польское отделение школы-комплекса
национального возрождения № 17

Контакты:

Валентина Юлюсьевна Корнева
e-mail: shpilka27@gmail.com
tel. +77771861485

Марина Анатольевна Тябус
e-mail: marszan@interia.pl
tel. +77052526316

Адрес:
ОПКЦ «Коперник»,
ул. Конституции Казахстана, 27/10;
153000, Петропавловск, Казахстан.

Kontakt:

Walentyina Korniewa
e-mail: shpilka27@gmail.com
tel. +77771861485

Marina Tiabus
e-mail: marszan@interia.pl
tel. +77052526316

Adres:
WCKP „Kopernik”
ul. Konstytucji Kazachstanu 27/10
150000 Pietropawłowsk
obwód północnokazachstański
Kazachstan

43

00073598